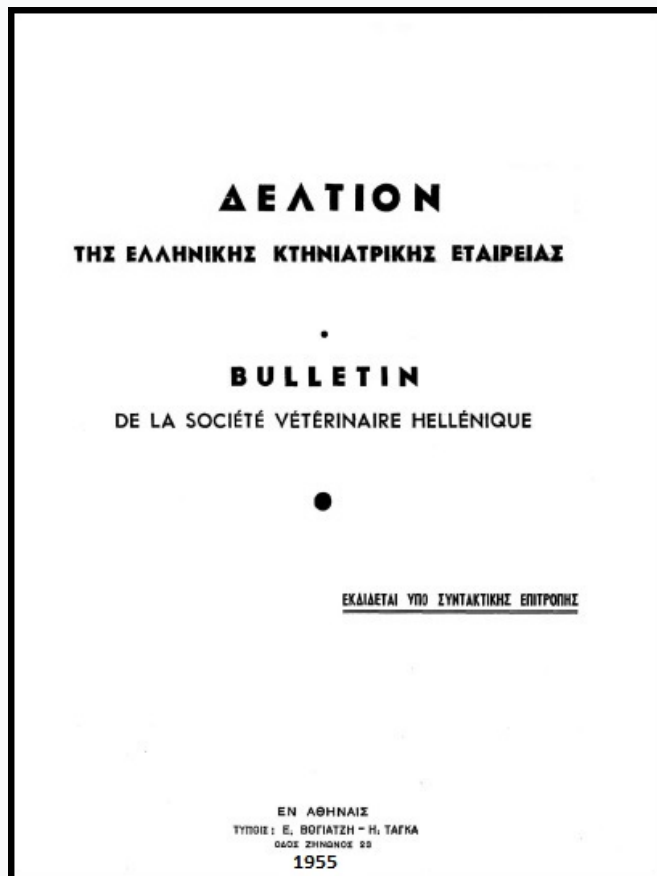

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 6, No 3 (1955)

Η ΣΥΧΝΟΤΗΣ ΤΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ
ΚΛΤΟΙΚΙΔΙΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ
1953 ΚΑΙ 1954

Κ. Β. ΤΑΡΛΑΤΖΗΣ, Π. Ν. ΔΡΑΓΩΝΑΣ

doi: [10.12681/jhvms.17645](https://doi.org/10.12681/jhvms.17645)

Copyright © 2018, Κ.Β.ΤΑΡΛΑΤΖΗΣ Π.Ν.ΔΡΑΓΩΝΑΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΤΑΡΛΑΤΖΗΣ Κ. Β., & ΔΡΑΓΩΝΑΣ Π. Ν. (1955). Η ΣΥΧΝΟΤΗΣ ΤΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΛΤΟΙΚΙΔΙΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1953 ΚΑΙ 1954. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 6(3), 862–868.
<https://doi.org/10.12681/jhvms.17645>

Η ΣΥΧΝΟΤΗΣ ΤΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΩΝ ΠΤΗΝΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1953 ΚΑΙ 1954*

Υ π ό

Κ. Β. ΤΑΡΛΑΤΖΗ καὶ Π. Ν. ΔΡΑΓΩΝΑ

Ἡ ἐλληνικὴ πτηνοτροφία ἀνεπτύχθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τόσον ἀλματωδῶς, ὥστε ἐνῶ προπολεμικῶς οἱ συστηματικοὶ πτηνοτρόφοι ἀνῆρχοντο εἰς 72 μὲ ζωϊκὸν κεφάλαιον 8.000 μόνον ὀρνίθων, σήμερον ἀνῆρχονται εἰς 1.500 περίπου μὲ ὑπὲρ τὰς 500.000 ὀρνίθας, ἀξίας 250 περίπου ἑκατομμυρίων νέων δραχμῶν. **

Ἡ μεγάλη καὶ ταχεῖα αὕτη ἐξέλιξις τῆς πτηνοτροφικῆς βιομηχανίας εἶχεν ὡς φυσιολογικὸν ἀποτέλεσμα τὴν ἐμφάνισιν καὶ διάδοσιν σωρείας ἀσθενειῶν.

Ἡ παροῦσα ἐργασία, ἔχουσα στατιστικὸν χαρακτῆρα καὶ βασιζομένη ἐπὶ ἐπισήμων στοιχείων τοῦ εἰδικοῦ τμήματος τῶν πτηνῶν τοῦ Κτηνιατρικοῦ Μικροβιολογικοῦ Ἰνστιτούτου Ὑπ. Γεωργίας, περιέχει συμπεράσματα ἐπὶ τῆς συχνότητος καὶ ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς καταπολεμῆ-

Π Ι Ν Α Ε Ι

α)α	Κατηγορία νοσημάτων	1953		1954		Σύνολον	
		Ἀριθ.	%	Ἀριθ.	%	Ἀριθ.	%
1	Μεταδοτικὰ νοσήματα	884	35.06	1.142	31.16	2.026	33.11
2	Παρασιτικὰ νοσήματα	743	29.46	1.069	29.11	1.812	29.28
3	Λευχαιμικὸν σύνδρομον	214	8.48	276	7.27	481	7.88
4	Νοσήματα διατροφῆς καὶ διαταραχαὶ μεταβολισμοῦ	108	4.28	164	4.47	272	4.38
5	Διάφοροι νόσοι	573	22.72	1.027	27.99	1.600	25.35
Γενικὸν σύνολον		2.522	100.00	3.669	100.00	6.191	100.00

*) Ἐκ τοῦ Κτηνιατρικοῦ Μικροβιολογικοῦ Ἰνστιτούτου Ὑπ. Γεωργίας - Ἀθῆναι.

**) Στοιχεῖα χορηγηθέντα ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Πτηνοτροφικοῦ Συνδέσμου.

σεως τῶν ἀσθενειῶν τῶν πτηνῶν, ἐξαχθέντα ἐκ τῆς ἐξετάσεως 6.191 περιπτώσεων διαπιστωθεῖσιν εἰς τὸ ἀνωτέρω Ἰδρυμα κατὰ τὰ ἔτη 1953 καὶ 1954. Αἱ περιπτώσεις αὗται ἀφοροῦν κυρίως εἰς πτηνοτροφικὰς ἐκμεταλλεύσεις τῆς Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος καί, εἰς μικροτέραν κλίμακα, τῶν λοιπῶν περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ πίνακος I τὰ παρατηρηθέντα κατὰ τὴν διετίαν 1953-1954 διάφορα νοσήματα, κατανέμονται ὡς ἑξῆς :

- 1) Μεταδοτικά,
- 2) Παρασιτικά,
- 3) Λευχαιμικὸν σύνδρομον,
- 4) Νοσήματα διατροφῆς καὶ τοιαῦτα ὀφειλόμενα εἰς διαταραχὰς τοῦ μεταβολισμοῦ, καὶ
- 3) Διάφορα σποραδικὰ νοσήματα, μὲ σειρὰν συχνότητος καὶ ἐκατοστιαίαν ἀναλογίαν ὡς αὕτη ἀναφέρεται εἰς τοὺς σχετικοὺς πίνακας.

Α'. ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ. (Πίναξ II).

Ταῦτα παρετηρήθησαν εἰς συχνότητα 33,11 % καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἀποτελοῦν τὴν κυριωτέραν αἰτίαν ἀπωλειῶν, ἐν συγκρίσει μὲ τὰ παρασιτικά τοιαῦτα, ἅτινα ἐσημειώθησαν εἰς ποσοστὸν 29,28 % τῶν περιπτώσεων, καὶ τῶν λευχαιμιῶν (7,88 %). Φρονοῦμεν ὅμως ὅτι εἰς τὴν πραγματικότητα τὰ παρασιτικά νοσήματα προκαλοῦν κατὰ πολὺ μεγαλύτερας ζημίας τῶν μεταδοτικῶν τοιούτων. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ τε διάγνωσις καὶ ἡ θεραπεία αὐτῶν διενεργοῦνται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν πτηνοτρόφων, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ παρασιτικά νοσήματα δεδομένα ἀτελῶς μόνον περιέρονται εἰς γνώσιν τοῦ Ἐργαστηρίου.

Ἦδη, θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐπὶ μέρους μεταδοτικῶν νοσημάτων.

1. **Ψευδοπανώλης.** Ἡ νόσος αὕτη, ὡς τυγχάνει γνωστόν, προὔξενησεν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐμφανίσεώς της, τεραστίας ζημίας εἰς τὴν πτηνοτροφίαν, ὀφειλομένης ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ νόσος δὲν εἶχε διαγνωσθεῖ εἰσέτι καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι δὲν παρεσκευάζετο παρ' ἡμῖν τὸ ἀντίστοιχον ἐμβόλιον. Ἀφ' ἧς ὅμως παρεσκευάσθη παρὰ τοῦ Κ.Μ.Ι. τὸ γνωστὸν ἐμβόλιον, ἡ ψευδοπανώλης ἔπαυσε νὰ ἀποτελῇ κίνδυνον διὰ τὴν πτηνοτροφίαν, καθ' ὅσον ὁ ἔγκαιρος προληπτικὸς ἐμβολιασμὸς τῶν πτηνῶν ἐξασφαλίζει ἰσχυρὰν καὶ μακρὰν ἀνοσίαν. Διασπάσεις ἀνοσίας τῶν ἐμβολιασθέντων πτηνῶν δὲν διεπιστώθησαν μέχρι σήμερον, τὰ δὲ παρατηρηθέντα κατὰ τὰ ἔτη 1953-1954 517 κρούσματα ψευδοπανώλους ἦτοι εἰς ποσοστὸν 25,52 %, ἐσημειώθησαν κυρίως ἐπὶ μικρῶν οἰκιακῶν ἐκτροφῶν, τῶν ὁποίων τὰ πτηνὰ δὲν εἶχον προληπτικῶς ἐμβολιασθεῖ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἡ ψευδοπανώλης παρετη-

ρεῖτο κυρίως ἐπὶ ἐνηλίκων πτηνῶν, τελευταίως διεγνώσθησαν κρούσματα καὶ ἐπὶ νεοσσῶν ἡλικίας ἡμερῶν τινων, πράγμα ὅπερ ἀντιμετωπίζεται ἤδη ὑπὸ τοῦ Κ.Μ.Ι. διὰ τῆς παρασκευῆς εἰδικοῦ ἐμβολίου δι' ἀπονεκρωθέντος ἰοῦ, ἐπιτρέποντος καὶ τὸν ἐμβολιασμόν τῶν νεοσσῶν.

2. **Λαρυγγο-τραχεΐτις.** Αὕτη διεπιστώθη μόνον κλινικῶς ἐπὶ 37 κρουσμάτων (1,83 %), ἀποτελεῖ δὲ ἀντικείμενον ἐργαστηριακῆς ἐρεῦνης.

3. **Λοιμώδης βρογχίτις.** Κατὰ τὴν διετίαν ταύτην ἐσημειώθησαν 9 κρούσματα (0,44 %) ἐπὶ ἰσαριθμῶν ἐκμεταλλεύσεων, ἅτινα εἶχον τὰς ἀνατομο-παθολογικὰς ἀλλοιώσεις ὡς καὶ τὰ κλινικὰ συμπτώματα τῆς λοιμώδους βρογχίτιδος. Καὶ ἡ νόσος αὕτη ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐρεῦνης.

4. **Μεταδοτικὴ κόρυζα.** Παρατηρήθη ἐπὶ 566 περιστατικῶν (27,93 %), ποικίλλης σοβαρότητος, ἡ δὲ αἰτιολογία τῆς, ὡς εἶναι γνωστόν, παραμένει εἰσέτι σκοτεινὴ.

5. **Διφθερίτις - Εὐλογία.** Διεπιστώθη εἰς ποσοστὸν 41,56 % (842 ἐστία), ἡ δὲ πρόληψις καὶ θεραπεία αὐτῆς εἶναι γνωσταί.

6. **Μόλυνσις τῶν ἀεροθαλάμων.** (Air sac infection - Chronic respiratory disease). Ἡ νέα αὕτη νοσολογικὴ ὄντοτης διεπιστώθη κλινικῶς καὶ ἀνατομο-παθολογικῶς ἐπὶ 19 περιστατικῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἔτων 1953 - 1954 (0,94 %). Ἡ αἰτιολογικὴ τῆς ἀπόδοσις θεωρεῖται μικροοργανισμὸς προσομοιάζων πρὸς τοὺς τοιοῦτους τῆς ὁμάδος πλευρο-πνευμονία - ἀγαλαξία (P.P.L.O.), ἡ δὲ καταπολέμησις ταύτης συντελεῖται διὰ τῆς χρησιμοποίησεως ἀντιβιοτικῶν εὐρέος φάσματος δράσεως (χρυσομυκίνη - γαιωμυκίνη). Καὶ ἡ νόσος αὕτη ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐρεῦνης.

7. **Λευκὴ διάρροια.** Διεπιστώθη κλινικῶς καὶ ἐργαστηριακῶς ἐπὶ 7 ἐκτροφῶν νεοσσῶν (0,35 %). Τελευταίως διεπιστώσαμεν τὴν εὐχερῆ καταπολέμησίν τῆς διὰ τοῦ ἰδιοσκευάσματος «Nefthin».

8 - 9. **Χολέρα - Σαλμονέλλωσις.** Αἱ νόσοι αὗται κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐμειώθησαν σημαντικῶς καὶ δύνатаί τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἀποτελοῦν πλέον κίνδυνον διὰ τὴν πτηνοτροφίαν. Αὗται ἐσημειώθησαν ἀντιστοίχως ἐπὶ 16 (0,79 %) καὶ 1 (0,05 %) κρουσμάτων, ἅτινα ἀφοροῦν εἰς ἀγροτικὰς ἐκμεταλλεύσεις.

10. **Φυματίωσις.** Δύο μόνον κρούσματα παρατηρήθησαν κατὰ τὸ ἔτος 1953, ἥτοι ποσοστὸν 0,10 %.

11. **Σταφυλοκοκκίασις.** Κυρίως παρουσιαζομένη ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν σταφυλοκοκκινῶν ἀποστημάτων τοῦ πέλματος καὶ τῶν μεσοδακτυλικῶν διαστημάτων. Σημειωθεῖσαι περιπτώσεις: 10, ἥτοι ποσοστὸν 0,49 %.

Β'. ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ. (Πίναξ III).

Τὸ παρατηρηθὲν ἑκατοστιαῖον ποσοστὸν τῶν 29,28 %, ὡς ἤδη ἐλέχθη, δὲν ἀνταποκρίνεται ἀσφαλῶς εἰς τὴν πραγματικότητα, καθ' ὅτι οἱ

πλείστοι τῶν πτηνοτρόφων προβαίνουν εἰς ἀνθελμινθικάς θεραπείας ἀφ' ἑαυτῶν, μὴ προσκομίζοντες τὰ ἀσθενῆ πτηνὰ εἰς τὸ Κ.Μ.Ι. πρὸς ἐξέτασιν. Εὐχερῶς δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ παρασιτώσεις προκαλοῦν τὰς μεγαλυτέρας ζημίας εἰς τὰς ἐκτροφάς, διότι ὡς γνωστόν, ἡ διαδρομὴ αὐτῶν εἶναι χρονία, ὕπουλος καὶ μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὰ κλινικὰ συμπτώματα τῶν παρασιτώσεων καταστῶσιν ἔκδηλα, ἔχουσιν ἤδη προξενηθεῖ σημαντικαὶ ζημίαι εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν πτηνῶν.

1. **Ἀσπεργίλλωσις.** Παρατηρήθη ἐπὶ 23 ἐκτροφῶν (1,27 %) καὶ εἰς τὰς περισσοτέρας ἐξ αὐτῶν κυρίως ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἀσπεργίλλικῆς πνευμονίας τῶν ἀναθρεπτήρων.

2. **Τριχομονάδωσις.** Κατὰ τὰ ἔτη 1953 - 1954 ἐσημειώθησαν 415 ἐστίαί τριχομοναδώσεως, δηλαδὴ ποσοστὸν 22,90 % ἐφ' ὧν τῶν παρασιτώσεων. Εἶναι ἀσθένεια, ἣτις ἐξαπλοῦται ταχέως ἐντὸς τῆς ἐκτροφῆς ἐπιφέρουσα ἀξιοσημειώτους ζημίας τόσον εἰς τὴν ὠπααραγωγὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐν γένει ὕγιεινὴν κατάστασιν τῶν πτηνῶν. Δύναται νὰ καταπολεμηθῇ, ὡς ἀπέδειξεν ὁ Πανετίσος, δι' ατομικῆς θεραπείας διὰ φαινοθειαζίνης ἐν συνδυασμῷ μὲ ἀυστηρὰ ὑγιονομικὰ μέτρα.

3. **Ἰστομονάδωσις** (ἢ ἐντερο - ἥπατιτις τῶν ἰνδιάνων). Διεπιστώθη μόνον ἐπτάκις (0,39 %), χρησιμοποιοῦνται δὲ πρὸς καταπολέμησιν αὐτῆς διάφορα χημειοθεραπευτικὰ ἰδιοσκευάσματα ὡς τὰ **Enheptin, Blac-khep** κ.λ.π.

4. **Κοκκιδίασις.** Ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει πτηνοτροφικὴ ἐκτροφή, ἡ ὁποία νὰ μὴν ἔχῃ γνωρίσει τὴν κοκκιδίασιν, κυρίως κατὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν τῶν πτηνῶν. Σημειωθεῖσαι περιπτώσεις: 447, ἥτοι εἰς ποσοστὸν 24,67 %. Ἡ νόσος αὕτη πρότερον ἀπετέλει ἀληθὴ μάστιγα διὰ τὴν πτηνοτροφίαν. Ἀφ' ὅτου ὁμως ἀνεκαλύφθησαν τὰ νεώτερα χημειοθεραπευτικὰ μέσα (σουλφοναμίδια, νιτροφουραζόνη, νιτροφαινίδη κ.λ.π.), ἔπαυσε πλέον ν' ἀπασχολῇ τὸν πτηνοτρόφον. Ἐκ τούτων ἡ νιτροφουραζόνη καὶ ἡ νιτροφαινίδη ἔχουσι τὸ μέγα προσόν, χορηγούμεναι προληπτικῶς, νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν ἐγκατάστασιν ἀνοσίας.

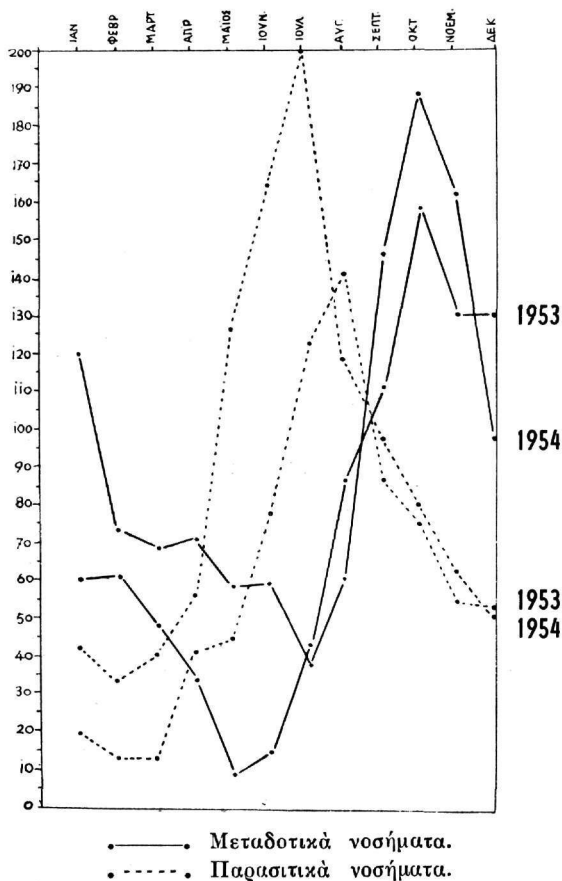
5. **Σπειροχαιτίσις.** Παρασιτικὴ ἀσθένεια τοῦ αἵματος ἐμφανιζομένη κατὰ τοὺς θερμοὺς μῆνας τοῦ ἔτους, παρατηρήθη 247 φορὰς, εἰς ποσοστὸν 13,63 %. Ἡ καταπολέμησίς της εἶναι εὐκολωτάτη διὰ τῆς πενικιλίνης καὶ τῆς ἐξολοθρεύσεως τῶν ξενιστῶν ἀκάρων.

6. **Ἐλμινθιάσεις.** Εἶναι αἱ περισσότερον παρατηρούμεναι παρασιτικαὶ ἀσθένειαι. Σύνολον περιπτώσεων: 626. Ποσοστὸν 34,54 %. Καταπολεμοῦνται εὐκόλως μὲ τὴν σωρείαν τῶν ἀνθελμινθικῶν φαρμάκων τῶν κυκλοφορούντων εἰς τὸ ἐμπόριον.

7. **Ψώρα.** Ἐσημειώθησαν μόνον 28 μεμονωμέναι περιπτώσεις κυρίως εἰς μικρὰς ἐκτροφάς. Ἐκατοστιαῖον ποσοστὸν 1,55.

8. **Ἐξωπαράσιτα.** 19 μόνον περιπτώσεις, ἥτοι 1,05 %.

Ἡ σύγκρισις τῶν στατιστικῶν δεδομένων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ μεταδοτικὰ καὶ παρασιτικὰ νοσήματα τῆς διαιτίας 1953 - 1954, ἀποδεικνύει τὸ γνωστὸν ἤδη γεγονὸς ὅτι τὰ μὲν μεταδοτικὰ εὐρίσκονται εἰς τὸ ὕψιστον αὐτῶν σημεῖον τῆς συχνότητος κατὰ τὸν Ὀκτώβριον καὶ τὸ χαμηλότερον κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον, Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον, τὰ δὲ παρασιτικὰ τὸ ὕψιστον σημεῖον κατὰ Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον καὶ τὸ χαμηλότερον κατὰ Φεβρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον, (Πίναξ IV).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δεδομένων προκύπτουσι, φρονοῦμεν χρήσιμοι ἐνδείξεις περὶ τοῦ χρόνου λήψεως τῶν δεόντων προληπτικῶν μέτρων.

Γ'. ΛΕΥΧΑΙΜΙΚΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΟΝ (Πίναξ V).

Μέχρι σήμερον τὸ λευχαιμικὸν σύνδρομον ἀπετέλει ἰδιαιτέρον κεφάλαιον εἰς τὴν παθολογίαν τῶν πτηνῶν, πράγμα ὅπερ, καὶ ἡμεῖς πράττο-

μεν εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην. Αἱ νεώτεραι ὁμως μελέται, αἱ ὁποῖαι παρ-
έχουν σοβαρὰς ἐνδείξεις περὶ τῆς ὑπάρξεως εἰδικοῦ ἰοῦ ὡς νοσογόνου
αἰτίου, θέλουσι πιθανώτατα κατατάξει εἰς τὸ προσεχὲς μέλλον τὸ σύνδρο-
μον τοῦτο μεταξὺ τῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων.

Τὸ σύνδρομον τοῦτο ἦτο προπολεμικῶς σπάνιον ἐν Ἑλλάδι προκαλοῦν
ἐλαχίστας ζημίας εἰς τὴν πτηνοτροφίαν. Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁμως
λίαν ἐντατικὴ ἐκμετάλλευσις τῆς πτηνοτροφίας ἀφ' ἐνὸς καὶ ἡ ἀθρόα εἰσα-
γωγὴ μεγάλου ἀριθμοῦ νεοσσῶν καὶ ὧν ἀναπαραγωγῆς ἐκ τῆς ἀλλοδα-
πῆς ἀφ' ἑτέρου, ἐπέφερον τὴν σημαντικὴν διάδοσιν τούτου μὲ ἀποτέλεσμα
νὰ καταστῇ τὸ λευχαιμικὸν σύνδρομον εἰς ἐκ τῶν μεγαλυτέρων παραγόν-
των τῆς νοσηρότητος τῶν πτηνοτροφικῶν ἐκμεταλλεύσεων.

Αἱ παρατηρούμεναι συνήθως μορφαὶ παρ' ἡμῖν εἶναι ἡ σπλαγχνικὴ
(79,83 %), ἡ νευρική (12,68 %) καὶ ἡ ὀφθαλμικὴ (6,86 %), ἀνήκουσαι εἰς
τὸ πλαίσιον τῆς λεμφοειδοῦς λευχαιμίας. Ἀντιθέτως, κατὰ τὰ δύο ταῦτα
τελευταῖα ἔτη μόνον τρία κρούσματα ἐρυθροειδοῦς λευχαιμίας παρατηρή-
θησαν (0,63 %).

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν αἰτιολογικὴν ἀπόδοσιν τοῦ συνδρόμου τῆς λευ-
χαιμίας νεώταται πειραματικαὶ ἐργασίαι παρέχουσι σχεδὸν τὴν βεβαιότητα
ὅτι ὄχι μόνον τὸ σύνδρομον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὀφείλεται εἰς διηθητὸν ἰὸν
ἀλλὰ καὶ ὅτι ἐκάστη τῶν μορφῶν αὐτοῦ (σπλαγχνική - νευρική - ὀφθαλ-
μική) προκαλεῖται ἀπὸ διάφορα στελέχη ἰῶν.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι τὰ ἡμέτερα δεδομένα ὡς πρὸς τὴν συχνό-
τητα τῶν μορφῶν τῆς λεμφοειδοῦς λευχαιμίας συμπίπτουν μὲ τὰ ἀμερι-
κανικὰ τοιαῦτα, καθ' ἃ ἡ σπλαγχνικὴ λευχαιμία παρουσιάζει τὴν μεγαλυ-
τέραν συχνότητα (73,4 %), μὲ δευτέραν κατὰ σειρὰν τὴν νευρικήν τοιαύ-
την (23,8 %) καὶ τελευταίαν τὴν ὀφθαλμικήν (2,8 %).

Ἡ ἐπιτυχὴς καταπολέμησις τῆς νόσου ταύτης δυσχεραίνεται ἐκ τῶν
κατωτέρω δεδομένων :

1ον. Τὴν ὑπαρξιν φορέων ἐκκρινόντων τὸν ἰὸν τόσον διὰ τῶν κοπρά-
νων, ὅσον καὶ διὰ τῶν στοματικῶν καὶ ρινικῶν ἐκκρίσεων καὶ

2ον. Τὴν ὑπαρξιν τοῦ ἰοῦ τῆς σπλαγχνικῆς λευχαιμίας ἐντὸς ἐμβρυο-
φόρων ὧν προερχομένων ἐξ ὑγίων φαινομενικῶς ὀρνίθων.

Μέχρι σήμερον ἡ ἐξακρίβωσις τῶν νοσοῦντων ἀλλὰ φαινομενικῶς
ὑγίων φορέων ἦτο ἀδύνατος καὶ κατὰ συνέπειαν ἀδύνατος ἦτο καὶ ἡ ἐπι-
λογὴ τῶν ὑγίων ἀτόμων. Ἦδη ὁμως νεώταται πειραματικαὶ ἐργασίαι
ἀποδεικνύουν ὅτι τὸ αἷμα τῶν ἐκ σπλαγχνικῆς λευχαιμίας πασχόντων πτη-
νῶν περιέχει μεγάλας ποσότητας εἰδικοῦ τινος ἐνζύμου, τοῦ «adenosin
triphosphatase», ἔχοντος τὴν ιδιότητα νὰ διασπᾷ τὰς ὀργανικὰς φωσφο-
ρικὰς ἐνώσεις, ἐνῶ ἀντιθέτως, τὸ αἷμα τῶν ὑγίων πτηνῶν στερεῖται
ἐπαρκοῦς ποσότητος ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐνζύμου.

Εἶναι πιθανὸν ὅτι, ἡ δοκιμασία αὕτη (phosphatase test), ἥτις ἔδωσε

λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὸ πειραματικὸν στάδιον, θὰ καταστῇ ὠφέλιμος διὰ τὴν ἐξακριβώσιν τῶν νοσούντων πτηνῶν, ἅτινα δὲν παρουνιάζουσιν ἀκόμη κλινικὰ συμπτώματα τῆς νόσου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἡ προσπάθεια τῶν ἐρευνητῶν στρέφεται εἰσέτι πρὸς τὴν δημιουργίαν ἀνθεκτικῶν φυλῶν ὀρνίθων.

Δ'. ΝΟΣΗΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΡΑΧΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ (Πίναξ VI).

Κατὰ τὰ ἔτη 1953 - 1954 διεπιστώθησαν 272 περιστατικὰ διαταραχῶν τοῦ μεταβολισμοῦ καὶ νοσημάτων διατροφῆς, ἥτοι ποσοστὸν 4,38 %. Ταῦτα ἀναφέρονται ἀναλυτικῶς εἰς τὸν πίνακα VI, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐμφαίνεται ὅτι τὴν μεγαλυτέραν συχνότητα παρουσιάζουν αἱ ἀβιταμινώσεις τοῦ συμπλέγματος τῆς βιταμίνης Β. Ἐξ ἄλλου, διεπιστώθησαν τέσσαρες περιπτώσεις αἱμορραγικοῦ συνδρόμου, χαρακτηριζομένου ὑπὸ ὑποδορίων, ἐνδομυϊκῶν καὶ σπλαγχνικῶν αἱμορραγιῶν, καὶ ὀφειλομένου εἰς ἔλλειψιν βιταμίνης Κ, πιθανώτατα συνεπείᾳ παρατεταμένης χορηγήσεως ἀντιβιοτικῶν καὶ χημειοθεραπευτικῶν οὐσιῶν, ἐντὸς τοῦ φυράματος.

Ε'. ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΠΟΡΑΔΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ (Πίναξ VII).

Ταῦτα καλύπτουν ποσοστὸν 25,35 % τοῦ συνόλου τῶν ἐξερασθέντων πτηνῶν ἐντὸς τῆς τελευταίας διετίας, ἐμφαίνονται δὲ ἀναλυτικῶς εἰς τὸν πίνακα VII.

R É S U M É

Fréquence des maladies des oiseaux
domestiques en Grèce pendant les années 1953 - 1954

Par

C. B. Tarlatzis et P. N. Dragonas

Les auteurs en se basant sur les données provenant de la Clinique Aviaire de l'Institut Bactériologique Vétérinaire du Ministère de l'Agriculture (Athènes), couvrant les années 1953 et 1954 établissent la fréquence relative des maladies des oiseaux domestiques en Grèce ainsi que les mesures prises contre elles.

Sur un total de 6.191 examens ils ont trouvé les pourcentages ci-dessous :

1. **Maladies contagieuses 33,11 %**. (NewCastle 25,52 %, Laryngotrachéite 1,83 %, Bronchite infectieuse 0,44 %, Coryza contagieux 27,93 %, Diphtérie - Variole 41,56 %, Air sac Infection, 0,94 %, Pulmonose 0,35 %, Cholera Aviaire 0,79 %, Typhose aviaire 0,05 %, Tuberculose aviaire 0,10 %, Staphylococcose 0,49 %).

2. **Maladies parasitaires 29,28 %** (Aspergillose 1,27 %, Trichomonose 22,90 %, Histomonose 0,39 %, Coccidiose 24,67 %, Spirochétose 13,63 %, Helminthiasis 34,54 %, Acariases de la peau 2,60 %).

3. **Leucoses 7,88 %** I) Lymphoïde : a) Viscérale 79,83 %, b) Neurale 12,63 %, c) Oculaire 6,86 % et II) érythroïde 0,63 %.

4. **Maladies de la Nutrition et troubles du métabolisme 4,38 %**.

5. **Maladies diverses (sporadiques) 25,35 %**.

Π Ι Ν Α Ξ V

α)α	Λευχαιμικόν σύνδρομον	Ιανουάρ.		Φεβρ.		Μάρτ.		Απρίλ.		Μάιος		Ιούνιος		Ιούλιος		Αύγουσ.		Σεπτ.		Οκτώβρ.		Νοέμβρ.		Δεκέμβρ.		Σύνολον		Γενικ. Σύνολ.	%
		1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954		
1	Λεμφοειδής λευχαιμία σπλαγχνική	29	18	30	23	27	20	13	21	4	19	—	13	6	11	7	6	13	18	26	15	18	11	24	12	197	187	384	79.83
2	Λεμφοειδής λευχαιμία νευρική	—	—	—	7	—	10	—	9	—	4	—	2	1	3	1	3	1	4	3	2	—	8	—	3	6	55	61	12.68
3	Λεμφοειδής λευχαιμία όφθαλμική	—	1	—	1	—	2	—	2	—	—	—	2	—	2	2	2	2	2	1	3	2	4	2	3	9	24	33	6.86
4	Ερυθροειδής λευχαιμία	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3	0.63
Γενικόν σύνολον		29	19	30	31	27	32	13	32	4	23	—	17	7	16	10	11	18	25	30	20	20	23	26	18	214	267	481	100.00

Π Ι Ν Α Ξ VI

α)α	Νοσήματα διατροφής και διαταραχαι μεταβολισμού	Ιανουάρ.		Φεβρ.		Μάρτ.		Απρίλ.		Μάιος		Ιούνιος		Ιούλιος		Αύγουσ.		Σεπτέμβ.		Οκτώβρ.		Νοέμβρ.		Δεκέμβρ.		Σύνολον		Γενικ. Σύνολ.	%
		1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954		
1	Αβιταμίνωσις Α'.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	1	—	—	1	—	—	—	6	1	7	2.58
2	Αβιταμίνωσις Συμπλέγματος Β'.	3	—	5	—	6	4	8	16	4	12	1	8	6	12	7	14	8	18	2	7	—	7	—	4	50	102	152	55.88
3	Αβιταμίνωσις Κ'. (Αιμορραγικόν σύνδρομον)	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	1.47
4	Αβιταμίνωσις Δ'.	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1	7	8	2.94
5	Υπερουρικήαιμία (GOUTE)	—	1	—	3	2	1	—	1	2	—	—	—	2	2	2	1	2	—	2	3	—	1	—	—	12	13	25	9.19
6	Τροφοδηλητηριάσεις	3	—	6	2	11	2	3	—	4	1	—	1	1	5	1	—	1	1	—	2	1	—	—	5	31	19	50	18.33
7	Καννιβαλισμός	—	1	—	—	—	—	—	2	—	2	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	8	12	4.41
8	Νεφρολιθιάσεις	—	—	—	1	—	1	—	1	—	3	—	1	1	1	—	—	—	2	—	1	1	—	1	—	3	11	14	5.15
Γενικόν σύνολον		6	4	11	6	19	9	11	21	10	18	1	15	12	21	14	16	15	23	4	14	3	8	2	9	108	164	272	100.00

Π Ι Ν Α Ξ VII

α)α	Διάφοροι νόσοι	Ιανουάρ.		Φεβρ.		Μάρτ.		Απρίλ.		Μάιος		Ιούνιος		Ιούλιος		Αύγουσ.		Σεπτ.		Οκτώβρ.		Νοέμβρ.		Δεκέμβρ.		Σύνολον		Γενικόν Σύνολον
		1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	
1	Όμφαλιτίτις νεοσσών	—	—	2	—	2	—	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	9
2	Δυσπεψία	—	8	—	8	—	10	1	5	1	5	—	6	1	2	6	7	9	5	4	6	3	20	4	7	29	89	118
3	Περιτονίτις	—	9	5	8	—	13	4	9	2	9	1	7	4	7	7	4	12	11	11	7	7	2	6	2	59	88	147
4	Ασκήτης	—	—	—	—	—	3	—	7	—	6	1	1	—	2	1	1	—	1	—	2	—	—	—	—	2	23	25
5	Ενδοπεριτοναϊκή ότοκοκία	1	—	1	1	6	—	5	—	2	2	—	1	—	1	2	1	—	2	—	1	—	—	—	1	17	10	27
6	Δυστοκία	—	5	2	3	1	4	4	6	2	1	—	3	8	2	1	4	1	1	2	—	—	3	3	—	24	32	56
7	Πρόπτωσης άμάρας	—	—	—	3	1	1	—	3	1	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	9	13
8	Κατάγματα - τραύματα	1	—	—	2	—	3	—	1	—	—	1	—	1	—	1	1	2	3	1	—	2	1	2	1	11	15	26
9	Αρθρίτιδες	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	—	1	—	1	4	6	10
10	Όγκοι διάφοροι	1	2	—	4	—	2	—	3	—	2	—	1	—	1	—	1	1	—	1	1	1	1	1	2	6	19	25
11	Εγκολεασμός λεπτ. έντέρ.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	3
12	Υποδόριον εμφύσημα	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	2	1	3	1	—	2	—	1	1	1	8	9	17
13	Σποραδικά νοσήματα	6	4	7	11	13	21	3	33	3	40	2	34	6	24	17	16	18	18	7	17	3	16	6	10	91	244	335
14	Μετεμβολιακά συμβάματα	—	2	—	6	—	4	3	6	1	9	—	19	5	8	8	10	11	9	15	22	5	5	2	5	61	105	166
15	Ακατάλληλα και άρνητ. έξετάς.	11	14	6	19	17	43	18	56	5	46	16	37	34	41	39	55	39	22	29	23	25	12	9	7	248	375	623
Γενικόν σύνολον		20	44	24	65	40	104	39	131	20	124	21	112	61	92	87	102	97	74	72	81	57	62	35	36	573	1027	1600

Π Ι Ν Α Ξ ΙΙ

α)α	Μεταδοτικά νοσήματα	Ίανουάρ.		Φεβρ.		Μάρτ.		΄Απρίλ.		Μάϊος		Ίούνιος		Ίούλιος		Αύγουσ.		Σεπτ.		Όκτώβρ.		Νοέμβρ.		Δεκέμβρ.		Σύνολον		Γενικόν σύνολον	‰
		1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954		
1	Ψευδοπανώλης	23	38	29	25	15	21	10	19	4	12	1	8	2	—	5	2	10	30	29	71	42	45	43	33	213	304	517	25.52
2	Λαρυγγο-τραχειίτις	—	—	4	—	2	5	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	15	—	5	8	29	37	1.83
3	Λοιμώδης βρογχίτις	1	—	1	—	5	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	9	0.44
4	Κόρυζα μεταδοτική	10	23	7	11	7	12	5	11	—	11	8	22	27	17	30	30	21	68	36	75	28	45	37	25	216	350	566	27.93
5	Διφθερίτις-εϋλογία	23	57	18	34	16	29	15	35	3	28	4	22	14	21	46	27	78	48	89	40	58	55	50	32	414	428	842	41.56
6	Μόλυνσις αεροθαλά- μων (A.S.I.)	—	—	—	—	—	—	—	4	—	6	—	6	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	18	19	0.94
7	Λευκή διάρροια	—	2	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	7	0.35
8	Χολέρα	2	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	1	2	—	2	10	6	16	0.79
9	Σαλμονέλλωσις	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	0.05
10	Φυματώσις	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2	0.10
11	Σταφυλοκοκκίασις	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10	0.49
Γενικόν σύνολον		60	120	61	73	48	68	33	71	9	58	14	59	43	38	87	60	111	147	158	188	130	162	130	98	884	1142	2026	100.00

Π Ι Ν Α Ξ ΙΙΙ

α)α	Παρασιτικά νοσήματα	Ίανουάρ.		Φεβρ.		Μάρτ.		΄Απρίλ.		Μάϊος		Ίούνιος		Ίούλιος		Αύγουσ.		Σεπτέμβ.		Όκτώβρ.		Νοέμβρ.		Δεκέμβρ.		Σύνολον		Γενικόν Σύνολ.	‰
		1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954	1953	1954		
1	΄Ασπεργίλλωσις	—	2	—	2	—	1	—	5	—	3	1	1	—	3	—	2	—	—	2	1	—	—	—	—	3	20	23	1.27
2	Τριχομονάδωσις	1	12	—	7	1	8	—	9	1	26	27	60	36	55	32	25	18	26	19	17	6	12	9	8	150	265	415	22.90
3	΄Ιστομονάδωσις	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	0.39
4	Κοκκιδίασις	2	5	2	8	8	12	30	29	37	68	36	63	13	39	4	17	4	9	8	11	14	16	5	7	163	284	447	24.67
5	Σπειροχαττίασις	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	2	16	24	41	42	35	17	25	19	17	2	—	—	—	106	141	247	13.63
6	΄Ελμινθίασις	13	20	8	16	3	17	8	11	7	20	9	24	45	55	63	37	46	33	28	32	29	33	39	30	298	328	626	34.54
7	Ψώρα	1	3	2	—	1	2	—	1	—	3	1	—	1	1	—	1	1	2	—	1	2	—	—	5	9	19	28	1.55
8	΄Εξωπαράσιτα	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	2	—	4	1	—	—	1	2	—	1	1	1	—	—	14	5	19	1.05
Γενικόν Σύνολον		19	42	13	33	13	40	41	56	45	126	78	164	123	200	141	119	87	97	76	80	54	62	53	50	743	1069	1812	100.00